

13. IKASGAIA: AUTONOMIA ERKIDEGOEN ANTOLAKETA: EUSKAL AUTONOMIA ERKIDEGOAREN ANTOLAKETA

Gernikako Estatutua

EAEn Eskumenak

EAEn egitura orokorra:

Batzar Legegilea: Eusko Legebiltzarra

Lehendakaria eta Eusko Jaurlaritza

Auzitegi Nagusia

13. IKASGAIA: EUSKAL AUTONOMIA ERKIDEGOAREN ANTOLAKETA :

GERNIKAKO ESTATUTUA:

- Autonomia-erkidego bakoitzaren autonomia maila ez da Konstituzioan zehatz finkatu: Konstituzioak marko orokor gisa funtzionatzen du, eta marko orokor horren barnean Autonomia Estatutu bakoitzak zehaztuko du dagokion autonomia erkidegoaren autonomia maila
- **Estatutua:** Erkidegoko oinarrizko araua da eta Lege organikoa (berezia)
- **EK-ko 147.2 art.:** estatutuak honako eduki hauek jaso behar ditu:
 - a) Autonomia-erkidegoaren izena;
 - b) Lurralde mugartea;
 - c) Erakundeen izena, antolakuntza eta kokapena;
 - d) Erkidegoak bereganatzen dituen eskumenak;
 - e) Estatutua aldatzeko prozedura

13. IKASGAIA: EUSKAL AUTONOMIA ERKIDEGOAREN ANTOLAKETA :

Gernikako Estatutuaren aurrekariak eta Onespen prosezua:

-II Errepublikan: Hainbat proiektu landu ondoren, Euskal Estatutuaren onespena, 1936ko urriaren 1^a

-Onespena: EAE, EKko 2. xedapen irangokorraren bidea

- **Edukinak:** Atariko Titulua eta 4 titulu:

I. EAEko eskumenez; II. Botere antolaketa (Euskal Legebiltzarraz; Jaurларitzaz eta lehendakariaz; justizia administrazioaz; lurralde historikoetako erakundeez; euskal botereen kontrolaz); III.

Ogasunari eta ondareari buruzkoa; IV. Estatutua aldatzeko prozedura

- **EAE En Eskumenak:**

-EK 148 art- (erkidegoak jaso dezaketen eskumenak) eta EK 149 art. (Estatuaren eskumen esklusiboak): Eskumen materiala/arloa eta eskumen funtzionala (legegintza, oinarritzko legegintza, ahalmen guztiak)

-Eskumen esklusiboak (Estatuarenak eta EAErenak); Eskumen partekatuak

-Eskumenak banatzeko arazoak (transferentziak) eta aldatzeko teknikak (lege-markoa, transferentziarako Lege Organikoa eta Harmonizazio legea)

13. IKASGAIA: EUSKAL AUTONOMIA ERKIDEGOAREN ANTOLAKETA :

ESTATUAREN ESKUMEN ESKLUSIBOAK	EAE-ren ESKUMEN ESKLUSIBOAK
<ul style="list-style-type: none"> - Naziotasuna, immigrazioa, emigrazioa, atzerritarrak, ... - Nazioarteko harremanak - Defentsa eta indar armatuak - Justizia-administrazioa - Zigor-legedia, merkataritza-legedia, espetxe-legedia - Lan-zuzenbidea (betearazpena salbu) - Zuzenbide zibila (foru-zuzenbidea salbu) - Jabetza- eta industria-legedia - Aduana eta muga-zergak - Kanpo-merkataritza - Diru-sistema, ... - Pisuei eta neurriei buruzko legedia, eta ordutegi ofiziala - Ogasuna eta Estatuaren zorra - Farmazia-produktuei buruzko legedia - Gizarte Segurantzaren erregimen ekonomikoa - Desjabetzeari buruzko legedia - Itsas merkataritza, itsasontzien ikurra, itsas trafikoa, interes orokorreko portuak eta aireportuak, aire-garraioa, meteorologia-zentroak .. - Trenbideak eta garraioak, autonomia-erkidego bateko lurraldea gainditzeko badute - Komunikazioen erregimen orokorra - Ibilgailuen trafikoa eta zirkulazioa - Posta-zerbitzua eta telekomunikazioak - Ur-erabilerrak (ibaiek autonomia-erkidego bateko lurraldea gainditzeko badute) - Interes orokorreko obra publikoak - Armak eta lehergailuen ekoizpena, edukitza, erabilera, ... - Segurtasun publikoa - Titulu akademikoak lortzeko baldintzak ezartzea - Erreferendumen deia egiteko baimena ematea - ... 	<ul style="list-style-type: none"> - Barne-erakundearen antolakuntza - Hauteskunde-legedia (Parlamentua, Batzar Nagusiak) - Araubide prozesala (foru-zuzenbideari lotuta) - Erkidegoko ondasun publikoak - Nekazaritza eta abeltzaintza - Barne-uretako arrantza eta ehiza-erregimena - Ur-erabilerrak (EAEren barruko ibaietan) - Energia ekoizteko instalazioak eta energiagarraioa (erkidegoaren barnekoak) - Gizarte-laguntza - Fundazioak eta irakaskuntza-zentroak - Adingabeentzako zentroak - Espetxe-zentroak, birgizarteratzeko zentroak - Ikerkuntza zientifiko eta teknikoa - Ondare historikoa, ... - Artxiboak eta museoak - Nekazaritza-ganberak, jabetza-ganberak, arrantzaleen kofradiak, lanbide-elkargoak - Notarioak izendatzea - Kooperatibak eta mutualitateak - Ekonomia-garapena eta ekonomia-planifikazioa - Barne-merkataritza - Kontsumitzaileen babesa - Industria - Lurralde-antolakuntza - Trenbide-, itsas eta errepide-garraioa EAEko lurraldearen barnean - Herri-lanak - Kasinoak, apustuak, ... - Kirola, turismoa, ... - Ikuskizunak - ... <p data-bbox="1508 1308 1738 1332">Iturria: Urrutia Libarona</p>

13. IKASGAIA: EUSKAL AUTONOMIA ERKIDEGOAREN ANTOLAKETA :

ESTATUA ETA EAEaren arteko ESKUMEN PARTEKATUAK:

- **HEZKUNTZA:** Estatuak oinarrizko legedia onartzen du; eta AA.EEak oinarrizko alderdi horiek garatu. Ikerkuntza zientifikoa ezik, Irakaskuntza erabat eskualdatuta dago
- **KOMUNIKABIDEAK:** Estatuak oinarrizko legedia onartzen du, Estatutuaren 19.3 artikulua arabaera EAEk telebista, irrati eta prentsa propioa arautu eta sor dezake (EITB)
- **OSASUN-ARLOA:** Estatuak oinarrizko legedia onartzen du. Estatutuaren 18. artikulua osasunari buruzko eskumenaz arduratzen da (Osakidetza: Osasun pertsonala EAEko funtzionarioak eta ospitaleak EAEren menpe)
- **GIZARTE-SEGURANTZA:** Bereiztu behar da: gizarte-segurantzaren erregimen ekonomikoa eta gizarte-segurantzari loturiko gainerako alderdiak. Eskumen horrek banaketa konplexua du: Lehenengoan, EAEk kudeaketa eskumena soilik dagokio, bigarreanean, legegintzaren garapena
- **Oraindik eskualdatu ez diren eskumen batzuk:** Ingurumena, desjabetzearen erregimena, administrazio-erantzunkizunaren erregimena, arrantza-sektorearen erregimena, kreditua/bankuak/aseguruak, meatzak eta energia-erregimena...
- **KONKURRENTZIAZKO ESKUMENAK** (dirulaguntzak...) eta **ESKUMEN BEREIZIGABEAK** (Kutura...): Arlo gutxi batzuetan Estatuak eta erkidegoak funtzio berak izan ditzakete (EK, 149.2)
- Estatutuko 17. artikulua: Ordena publikoa (Ertzaintza): Konplexotasun handiko eskumena
- Autonomia Erkidegoak beren estatutuetan jaso ez dituzten eskumenak Estatuko eskumenak izango dira (EK 149.3 art.)

13. IKASGAIA: EUSKAL AUTONOMIA ERKIDEGOAREN ANTOLAKETA :

AUTONOMIA ERKIDEGOAREN ANTOLAKUNTZA: EGITURA OROKORRA:

- Konstituzioak ez du argibide askorik jaso (147.2.c art. + 152.1) Konstituzioak ezarritako irizpideak ezinbestekoak dira antolakuntza-eredua garatzerakoan
- **BATZAR LEGEGILEA: EUSKO LEGEBILTZARRA**: Batzar legegilea da autonomia-erkidegoko hirritarren ordezkaritza politikoa bideratzen duen erakundea. Ganbera bakarreko parlamentua. D'Hondt sistema... Lurralde historiko guztiek ordezkari kopuru bera dutela (26.art EAE Estatuta). 4 urterako

-Zereginak:

-Legegintza-ahalmena;

-Aurrekontuak onartzea;

-Jaurlaritzaren jarduera bultzatzea;

-Jaurlaritzaren gainerako kontrola bideratzea;

-Bestelako eginkizunak (Senatuko kideak hautatzea; Kongresuan legegintzako ekimenak abiatzea; Konstituzio Auzitegian Konstituziokontrakotasun-errekurtsoak aurkeztea...)

13. IKASGAIA: EUSKAL AUTONOMIA ERKIDEGOAREN ANTOLAKETA :

AUTONOMIA ERKIDEGOAREN ANTOLAKUNTZA: EGITURA OROKORRA:

- **LEHENDAKARIA ETA EUSKO JAURLARITZA:** Gobernu Kontseiluak, Eusko Jaurlaritzak, betearazpen eta administrazio-eginkizunak bideratzen ditu; administrazio erkidegoko administrazioa zuzentzen du, eta erregelamenduak dekretu bidez egiteko ahalmena du.

-**Zereginak:**

-Legegintza-ekimena;

- Erregelamenduak onartzeko ahalmena;

-Zuzendaritza politikoa;

-Administrazioaren gidaritza;

-**Osaera:** Gobernu Kontseilua: Lehendakaria + Sailburuek. Sailburuak Lehendakariak izendatzen ditu, baita kargugabetu ere. Sailburu bakoitzak administrazioaren adar bat du bere ardurapean eta erregelamenduak Agindu bidez onartzeko ahalmena aitortu zaio.

-Lehendakaria: Eusko Legebiltzarrak bere kideen artean Lehendakaria hautatzen du, eta erregeak izendapen formala egiten du. Lehendakariak batzar legegilearen konfiantza izan behar du, karguan jarraitzeko.
- **EAE AUZITEGI NAGUSIA:** Auzitegi nagusia ez da autonomia-erkidegoko erakundetzat hartzen. Estatuko botere judizialean integratzen da. Auzitegi Nagusia autonomia-erkidegoan dagoen organua da, baina ez autonomia erkidegoko organoa. Autonomia Erkidegoan organo judizial gorena, eta hierarkian goian Auzitegi Gorena du